

verhaal 62

VERHAAL: SINT VITUS' PASSIE

Een van de projecten van Leeuwarden Culturele Hoofdstad van Europa 2018, was *Under de Toer*, die 32 verhalen 'onder de (kerk-)toren' in dorpen en steden verspreid over heel Friesland heeft verzameld. Verhalen die al generaties bekend zijn, berusten op legendes of folklore, een waar stuk Friese geschiedenis vertolken of juist nu ontstaan. Verhalen die mensen met elkaar verbinden, de toehoorder aloude lessen leert of opnieuw verrast.

Het prachtige St. Vituskerkje in Wetsens heeft geen toren meer, maar daardoor juist wel een verhaal, want hoe kwam dat kerkje eigenlijk zonder toren? En ook...wie is eigenlijk Sint Vitus, de naamgever van de kerk, wat is zijn verhaal...? Heeft het een met het ander te maken? Zou het verhaal over hoe de Sint Vituskerk in Wetsens zonder toren kwam, ons iets te zeggen kunnen hebben? Een richtingwijzer kunnen zijn?

Componist Anne E. de Bruijn, woonachtig in Wetsens, raakte geïnspireerd door het verhaal. Hij diende een projectbeginsel in bij *Under de Toer* en werd, met 32 andere verhalen 'onder de toren', gekozen uit de meer dan 90 ingezonden aanvragen. Daarmee werd een begin van de Sint Vitus Passie een feit; het enige project van *Under de Toer* in Noordoost-Friesland.

In juli 2017 begon de zoektocht naar antwoorden op de vele vragen die het verhaal van Wetsens en de heilige Sint Vitus op riep. Anne en z'n partner Joanneke gingen letterlijk onderweg en fietsten als pelgrims naar Sicilië, het geboorte eiland van Sint Vitus in Italië. Vol indrukken en belevenissen kwamen ze terug. Het boeiende, creatieve proces van schrijven, verbeelden, componeren kon beginnen en heeft geleid tot de geboorte van een indrukwekkend liturgisch muzikaal drieluik: *De SINT VITUS PASSIE*.

WETSENS, MEI 1842

Het is ongelooflijk maar waar. Als in 1842 dominee Vitalis in een volle kerk vol Wetsenaren preekt over Simson, die in een laatste krachtsinspanning de pilaren van de tempel van Dagon omtrekt, stort ook de toren van de St. Vitus kerk in Wetsens met donderend geraas in.

DAGON, CA. 3000 V. CHR.

We ontmoeten de sterke, stoere en onoverwinnelijke Simson, die zich geroepen wist door God, maar daar weinig gehoor aan gaf. Hij liet zich afleiden door lust en liefde totdat hij, na verraad in de chaos aan het einde van zijn leven, zichzelf een prangende vraag stelt en met een schreeuw tot bezinning komt om vervolgens de tempelpilaren om te trekken en zo zijn eigen dood kiest. Delilah ziet het gebeuren en reageert geschokt.

MAZZARA DEL VALLO, ITALIE, CA. 300 N. CHR.

Er wordt een kleine jongen geboren, zoon van een Romeins veldheer, die de Romeinse Goden aanbidt. Leef mee met de kleine Vitus, die opgevoed wordt door zijn christelijke pleegouders en niet anders kan dan gehoor geven aan de roep van Christus, in een Romeins tijdperk, waarin Christenen werden vervolgd en gedood. Vitus, die ondanks de woede van zijn eigen vader volhardt in zijn geloof, in de liefde en vergeving en wonder na wonder verricht. Als de dreiging te groot wordt, vlucht hij naar zee, maar keert dan toch terug om trouw te zijn aan zijn innerlijke stem en zijn liefde voor de mens. Dit kost hem zijn leven. Vitus wordt bespot en gemarteld om zijn helende gaven vanuit zijn Christelijke geloof. Op 12 jarige leeftijd sterft hij aan uitputting aan de oever van de rivier, samen met zijn pleegouders.

WETSENS MEI 2018:

Een kleine 12e-eeuwse kerk zonder toren, bovenop een terp, is al enige weken het toneel van een groots evenement: de Sint Vitus Passie. Iedereen in het terpdorp werkt mee; als klokkenluider, ICT-verantwoordelijke, doeken-laten-valler, in het voorzien in licht en water, beschikbaar stellen van

parkeerruimte, vlaggen, parkeerwacht, dirigeren, zang/voordracht, barwerkzaamheden, etc. Mienskip alom. Het wordt beleefd, gevoeld en onthouden. We zijn met elkaar samen en samen met elkaar. Het valt zelfs de kranten op. Het NRC weidt er een groot artikel aan met de titel "Het leven in Wetsens-19 volwassenen 6 kinderen in een dorp".

Na maanden van repeteren en oefenen is het zover: de Sint Vitus Passie gaat in première en we zijn allemaal nodig. Een verhaal over liefde, keuzes, verbinding en historie. Een verhaal met een boodschap (zie ook het 'bidprentje', dat aan het einde van elke voorstelling aan alle gasten werd meegegeven als ondersteuning bij het slotlied, buiten op de plek waar de toren vroeger stond). Hoor en zie de verschillende antwoorden op de vraag die klinkt sinds de ordening in de chaos van oer: "Adam, waar ben je?" Simson en Vitus. Twee totaal verschillende mensen uit twee verschillende tijdperken met twee onvergelykbare levensverhalen. Simson waar ben je?, Vitus waar ben je? In de SINT VITUS PASSIE komen ze elkaar tegen, kijken ze elkaar in de ogen. Dominee Vitalis kijkt er beschouwend naar. In de war. Overpeinzend.

Ave Simson, Ave Vitus...

Hebben ze elkaar iets te zeggen?

Hebben ze toch iets gemeen wellicht?

Een verhaal over herschepping uit chaos, over dragende grond onder je bestaan, over de mogelijke zin en bedoeling van je leven, over de keuzes die je maakt en waarom...

Laat je raken door de verbinding tussen mensen van toen en mensen van nu en later, sluit aan in de rij van reizigers door de tijd en hoor de stem die nog steeds fluistert: "Mens, waar ben je"?

WETSENS, DECEMBER 2019

Een verhalenwedstijd, over kerken. De Sint Vitus' Passie brandt weer in volle hevigheid los. Wetsens is sinds mei 2018 nooit meer hetzelfde geweest.

De plannen en het besluit zijn daar; we gaan op herhaling. Het verhaal van Sint Vitus en de Sint Vitus kerk moet verteld blijven, gedeeld worden, verspreid. Een 5 jaarlijks Sint Vitus evenement rond zijn naamdag, 15 juni, in de Sint Vitus kerk.

Met elkaar, in Sint Vitus' Passie, spelen we in 2020 wederom de Sint Vitus Passie en vertellen we hoe de kerk zonder toren kwam, wie Sint Vitus was en geven we betekenis.

Iedereen is welkom, iedereen doet mee. Het (ver)bindt ons en zal ons blijven binden, dankzij die kleine Sint Vitus en -kerk zonder toren, bovenop onze terp. Een blijvend symbool van mienskip, liefde en verbinding in en buiten Wetsens.

Joanneke Romkema